

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี

Factors Related to the Performance of Consumer Protection on Health Product of Health Officers in Primary Care Units, Chanthaburi Province

นางสาววรรณพร อิ่มผ่อง* อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ช่อทิพย์ บรมธนรัตน์**

Miss Wannaporn Impong; Major Thesis advisor: Dr. Chawthip Boromtanarat

บทคัดย่อ

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านแรงจูงใจ กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ประชากรที่ศึกษาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคจำนวน 115 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยง 0.94 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติพรรณนาแสดงด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบไคว์สแคว์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า (1) การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ตำแหน่ง อายุ รายได้ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานและปัจจัยด้านแรงจูงใจ (3) ปัญหา อุปสรรค คือ ผู้ประกอบการร้านก๋วยเตี๋ยวใช้หม้อก๋วยเตี๋ยวไม่ได้มาตรฐาน ข้อเสนอแนะคือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อหม้อก๋วยเตี๋ยวมาตรฐาน

Abstract

The objectives of this descriptive research were to study (1) the performance of consumer protection on health product of health officers in primary care units, Chanthaburi province (2) the relationship between the factors of personal characteristics, knowledge, workload, performance support and motivation to the performance of consumer protection on health product (3) problems, obstacles, and suggestion of the performance of consumer protection. The study population was 115 health officers who were responsible on consumer protection. The study instrument was a questionnaire with reliability value of 0.94. The descriptive statistics were used in data analysis including percentage, mean, standard deviation, chi-square test, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings revealed the following: (1) the performance of consumer protection on health product of health officers in primary care units, Chanthaburi province were at a moderate level; (2) the factors significantly associated with the performance of consumer protection on health product were age, salary, performance support factor and motivation factors at 0.05; and (3) problems and obstacles were using no standard noodle pot. The suggestion is the local government should support for purchasing the standard noodle pot.

Keywords: Consumer protection, Health product, Motivation

* มหบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารสาธารณสุข สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช e-mail address ying761@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช e-mail address chaw_dr@hotmail.com

บทนำ

สถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศไทยซึ่งมีการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่า 30 ปี แต่สถานการณ์ปัญหาของผู้บริโภคก็ยังคงมีอยู่ในหลายลักษณะ โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์อาหารที่ยังคงพบปัญหาอย่างต่อเนื่อง ปัญหาที่พบเป็นเรื่องของคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ (วิทยา กุลสมบูรณ์, 2550) จากจดหมายข่าวของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (www.fda.moph.go.th) ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2552 – มีนาคม 2553 พบว่ามีเครื่องสำอางอันตรายมีการผสมสารต้องห้าม เช่น ไฮโดรควิโนน กรดวิตามินเอ สารปรอท ในผลิตภัณฑ์ป้องกันผิวและฝ้า เครื่องสำอางไม่มีทะเบียน เครื่องสำอางเถื่อน และเครื่องสำอางไม่มีฉลากภาษาไทยทั้งหมด 33 รายการ อาหารเสริมผสมวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท 17 รายการ อาหารผลิตไม่ผ่านกระบวนการ Good Manufacturing Practices (GMP) ในเรื่องมาตรฐานทางจุลชีววิทยา พบเชื้อจุลินทรีย์ได้แก่ E.coli และ coliforms เกินมาตรฐาน ก่อให้เกิดอันตราย 2 รายการ และยาสมุนไพร (ไอโอดีสรรพคุณรักษาโรคเรื้อรัง) 1 รายการ จากข้อมูลสถิติปัญหาทางคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของจังหวัดจันทบุรีปีงบประมาณ 2552 พบว่าร้านอาหาร/แผงลอย จำหน่ายก๊วยเตี๋ยว ได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์ร้อยละ 41.58 พบสารปนเปื้อนในอาหารสด จำนวน 21 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 1.29 ผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 10.53 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี งานคุ้มครองผู้บริโภค, 2552) ปัญหาดังกล่าวอาจเกิดจากการละเมิดหรือความไม่รู้ของผู้ประกอบการ และความไม่รู้เท่าทันของผู้บริโภค ตลอดจนขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาโฆษณา ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคที่เป็นเป้าหมายของการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ดังนั้นปัจจัยในเรื่องของการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ ความครอบคลุมและการเข้าถึงข้อมูลในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในทุกพื้นที่ เพื่อให้ผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการเลือกบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องจึงนับว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลกระทบต่อคุ้มครองผู้บริโภคในชุมชน การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชารชนนั้นคงไม่สามารถดำเนินการไปได้ ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีศักยภาพและมีบทบาทในการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน การสนับสนุนผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนให้มีคุณภาพ และการพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนนับว่าเป็นกำลังสำคัญเพราะมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด

จากการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีของเชอร์เมอร์ฮอร์นและคนอื่นๆ (Schermerhorn, et al. 2008: 151) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคคล (Individual Performance Factor) ได้แก่ ปัจจัยภายใน คือ ลักษณะของบุคคล (Individual attributes) ประกอบด้วย ลักษณะประชากร ความรู้ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา ส่วนปัจจัยภายนอกบุคคล ประกอบด้วย ความพยายามในการทำงาน (Work Effort) และการสนับสนุนจากองค์กร (Organization Support) นอกจากนี้การปฏิบัติงานทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนการปฏิบัติงานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) วิธีการจัดการ (Method) หรือเรียกสั้นๆ ว่า 4 M's (ทองหล่อ เดชไทย, 2545) นอกจากนี้ลักษณะของบุคคลและปัจจัยพื้นฐานในการสนับสนุนการปฏิบัติงานแล้ว เซอร์ชเบิร์ก (Organization Behavior 10/E 2008: 115) ได้เสนอทฤษฎี 2 ปัจจัย (Two-factors Theory) คือปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนสำหรับอธิบายความพึงพอใจที่จะทำให้บุคคลทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งจากการวิเคราะห์สถานการณ์การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคมีจากหลายปัจจัย ซึ่งหนึ่งในนั้นคือปัญหาด้านความไม่เพียงพอของบุคลากรเจ้าหน้าที่และบุคลากรเจ้าหน้าที่มีภาระความรับผิดชอบงานมาก (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2550) จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคในระดับอำเภอ จึงสนใจที่จะต้องศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัด

จันทบุรีเนื่องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยศึกษาปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงานด้านสาธารณสุขและตำแหน่ง ภาระงานประกอบด้วย สัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อประชากรตามเกณฑ์และจำนวนหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานประกอบด้วย กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และปัญหาอุปสรรคที่พบ โดยศึกษาปัจจัยดังกล่าวเหล่านี้ว่ามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน คำนึงถึงผู้บริโภครองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือไม่ อย่างไรบ้าง ผลได้จากการศึกษาวิจัยสามารถสะท้อนถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของผู้บริโภค เพื่อพัฒนาแนวทางและระบบเครือข่ายการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพและให้เกิดระบบเครือข่ายการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคแบบบูรณาการในระดับจังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ ปัจจัยด้านภาระงาน ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน และปัจจัยด้านแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี
3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยา ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และการแปลความหมายของข้อความ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ บนฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร ปัจจัยภาระงาน ได้แก่ สัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อจำนวนประชากรตามเกณฑ์ 1: 1,250 และจำนวนงานที่ได้รับมอบหมายของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ กำลังคน (man) งบประมาณ (money) เครื่องมือและอุปกรณ์ (material) และการบริหารจัดการ (management) และแรงจูงใจตามทฤษฎีของเฮิร์ซเบิร์ก ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง และผลิตภัณฑ์อาหารที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนรับผิดชอบเท่านั้น

การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง กิจกรรมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค ในศูนย์สุขภาพชุมชนประกอบด้วย 6 กิจกรรมดังนี้ 1) การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน 2) การปฏิบัติงานรณรงค์ให้ความรู้ 3) การปฏิบัติงานร้านค้าคุณภาพแบบชุมชนมีส่วนร่วม 4) การสนับสนุนผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนและท้องถิ่นให้มีคุณภาพ 5) การปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัย 6) การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชน ทุกอำเภอในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 115 คน โดยศึกษาทุกหน่วยประชากร (Total Population)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเที่ยง 0.94 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 7 ส่วน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านการระงับ ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจ การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ไปยังสาธารณสุขอำเภอทั้ง 10 แห่ง ของจังหวัดจันทบุรี ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

- 1) สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

(Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**1. การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำแนกรายด้าน**

การศึกษาการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี จำแนกรายด้านโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง หมายถึง การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคได้คะแนน 3.68-5.00 ระดับปานกลาง หมายถึง การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคได้คะแนน 2.34-3.67 และระดับต่ำ หมายถึง การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคได้คะแนน 1.00-2.33 นำเสนอโดยสถิติพรรณนาแสดงด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี จำแนกรายด้าน

การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค	X	S.D.	แปลผล
1. การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพในชุมชน	3.18	0.815	ปานกลาง
2. การปฏิบัติงานรณรงค์ด้วยมาตรฐาน	3.58	0.663	ปานกลาง
3. การปฏิบัติงานร้านค้าคุณภาพแบบชุมชนมีส่วนร่วม	3.53	0.699	ปานกลาง
4. การสนับสนุนผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนให้มีคุณภาพ	3.03	0.881	ปานกลาง
5. การปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัย	3.80	0.669	สูง
6. การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค	3.39	0.779	ปานกลาง
รวม	3.42	0.604	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรีรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัยอยู่ในระดับสูง ส่วนในภาพรวมการวิเคราะห์การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติการทดสอบ ไคสแควร์ (Chi – Square Test) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ภาระงาน กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ การศึกษา สถานภาพสมรสและภาระงานกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ลักษณะส่วนบุคคล	N	การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภค				χ ²	p-value
		ต่ำ		สูง			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ						2.31	0.129
ชาย	65	15	23.1	50	76.9		
หญิง	55	18	36.0	32	64.0		
การศึกษา						0.92	0.338
ต่ำกว่าปริญญาตรี	24	5	20.8	19	79.2		
ปริญญาตรี	84	26	31.0	58	69.0		
สูงกว่าปริญญาตรี	7	2	28.6	5	71.4		
สถานภาพการสมรส						3.21	0.201
โสด	26	4	15.4	22	84.6		
คู่	79	25	31.6	54	68.4		
หม้าย หย่า แยก	10	4	40.0	6	60.0		
ตำแหน่ง						8.27	0.016*
พยาบาลวิชาชีพ/เทคนิค/จพ. ทันต							
สาธารณสุข และ จนท.อื่น	21	11	52.38	10	47.62		
นักวิชาการสาธารณสุข	53	10	18.9	43	81.1		
เจ้าพนักงานสาธารณสุข	41	12	29.3	29	70.7		
ภาระงาน						1.18	0.277
ภาระงานตามเกณฑ์	90	28	31.1	62	68.9		
ภาระงานมากกว่าเกณฑ์	25	5	20.0	20	80.0		
รวม	115	33	28.7	82	71.3		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งประกอบด้วย เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ปัจจัยภาระงานและตำแหน่งของผู้รับผิดชอบงานกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนผลการทดสอบพบว่าตำแหน่งของผู้รับผิดชอบงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.016$) ส่วนเพศ การศึกษา สถานภาพสมรสและ ปัจจัยภาระงานของผู้รับผิดชอบงานไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ต่อเดือน ประสิทธิภาพการทำงานทางด้านสาธารณสุข ปัจจัยภาระงาน ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงานและปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ รายได้ ประสบการณ์ทำงาน ปัจจัยภาระงาน ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงานและปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานกลุ่มครองผู้บริ โภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r)	p-value
คุณลักษณะส่วนบุคคล		
1) อายุ	-0.225	0.016*
2) รายได้	-0.256	0.006**
3) ประสบการณ์ทำงานกลุ่มครองผู้บริ โภค	0.090	0.340
ภาระงาน		
1) จำนวนหน้าที่ความรับผิดชอบ	0.072	0.443
ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	0.058	0.537
1) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยา	0.120	0.201
2) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร	0.095	0.311
3) ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	0.057	0.547
4) ความรู้เกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์อาหาร	0.147	0.188
ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน	0.525	0.000**
1) บุคลากร	0.320	0.000**
2) งบประมาณ	0.291	0.002**
3) วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของ	0.418	0.000**
4) การบริหารจัดการ	0.540	0.000**
ปัจจัยแรงจูงใจ	0.457	0.000**
1. ปัจจัยจูงใจ	0.455	0.000**
1) ด้านความสำเร็จของงาน	0.409	0.000**
2) ด้านการยอมรับนับถือ	0.451	0.000**
3) ด้านลักษณะของงาน	0.319	0.001**
4) ด้านความรับผิดชอบ	0.272	0.003**
5) ด้านความก้าวหน้าในงาน	0.342	0.000**

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน	p-value
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (r)	
2. ปัจจัยค่าเงิน	0.430	0.000**
1) ด้านนโยบายและการบริหาร	0.456	0.000**
2) ด้านควบคุมบังคับบัญชา	0.456	0.000**
3) ด้านเงินเดือนและค่าตอบแทน	0.297	0.001**
4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน	0.361	0.000**
5) ด้านสภาพการทำงาน	0.214	0.022*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพซึ่งประกอบด้วย อายุ รายได้ ประสบการณ์ทำงาน จำนวนหน้าที่ความรับผิดชอบกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน ผลการทดสอบพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล อายุและรายได้ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -0.225$, $p\text{-value} = 0.016$ และ $r = -0.256$, $P\text{-value} = 0.006$ ตามลำดับ) ในส่วนของประสบการณ์ทำงานคุ้มครองผู้บริโภค จำนวนหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนผลการทดสอบพบว่า ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.525$, $p\text{-value} < 0.001$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.457$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งในด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยค่าเงิน ($r = 0.455$, $p\text{-value} < 0.001$ และ $r = 0.430$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ)

4. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยภาระงาน ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงานและปัจจัยแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพรายละเอียดดังตารางที่ 4 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณทำนายสมการเชิงเส้นตรงจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยภาระงาน ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงานและแรงจูงใจกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

Model	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.	R	R Square
1 (a)	Regression	3717.016	1	3717.016	43.053	0.000**	0.525	0.276
	Residual	9755.906	113	86.335				
	Total	13472.922	114					
2 (b)	Regression	4211.603	2	2105.802	25.466	0.000**	0.559	0.313
	Residual	9261.319	112	82.690				
	Total	13472.922	114					
3 (c)	Regression	4534.687	3	1511.562	18.771	0.000**	0.580	0.337
	Residual	8938.234	111	80.525				
	Total	13472.922	114					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

a Predictors: (Constant), ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน

b Predictors: (Constant), ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน, ปัจจัยแรงจูงใจ

c Predictors: (Constant), ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน, ปัจจัยแรงจูงใจ, ระดับการศึกษา

d Dependent Variable: การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่า R Square ของ Model (c) สูงกว่า Model (a) และ Model (b) นั่นก็คือสมการใน Model (c) สามารถอธิบายการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพได้ร้อยละ 33.7 โดยมีปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจและระดับการศึกษาเป็นกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณทำนายสมการเชิงเส้นตรงดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณทำนายสมการเชิงเส้นตรงจากการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	B	Std. Error	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	24.504	5.520	4.439	0.000
ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	0.538	0.127	4.248	0.000
ปัจจัยแรงจูงใจ	0.211	0.075	2.820	0.006
ระดับการศึกษา	0.776	0.388	2.003	0.048
r = 0.580		Adjusted R ² = 0.319		
R ² = 0.337		Std. Error = 8.974		

จากตารางที่ 5 นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมาเขียนเป็นสมการทำนายแนวโน้มการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Y) โดยใช้คะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = 24.504 + 0.538X_1 + 0.211X_2 + 0.776X_3$$

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน(X_1) ปัจจัยแรงจูงใจ(X_2) และระดับการศึกษา(X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.538, 0.211 และ 0.776 ตามลำดับ ซึ่งหมายความว่า ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน(X_1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ(X_2) และระดับการศึกษา(X_3) เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Y)

5. ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่พบมากที่สุด คือ ผู้ประกอบการใช้หม้อก๋วยเตี๋ยวไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากไม่มีงบประมาณการจัดซื้อหม้อก๋วยเตี๋ยวปลอดสารตะกั่ว ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข คือ จัดทำงบประมาณหรือกองทุน โดยดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดซื้อหม้อก๋วยเตี๋ยวปลอดสารตะกั่วเนื่องจากผู้ประกอบการมีความต้องการแต่ขาดงบประมาณในการจัดซื้อ

การอภิปรายผล

1. การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี

ผลงานวิจัยพบว่าภาพรวมการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยเป็นนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีการเก็บตัวชี้วัดทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอจึงทำให้การปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัยอยู่ในระดับสูง ส่วนการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคโดยภาพรวมอธิบายได้ว่าการที่จะดำเนินการให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานหลายภาคส่วนและผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งหากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพแล้วการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคจะทำสำเร็จได้ยาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุรีดา ปิ่นทอง (2551) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

เชิงใหม่ พบว่า ระดับประสิทธิภาพผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่อยู่ในระดับปานกลาง

2. คุณลักษณะส่วนบุคคล ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า อายุ รายได้และตำแหน่งของผู้รับผิดชอบงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = -0.225$, $p\text{-value} = 0.016$, $r = -0.256$, $p\text{-value} = 0.006$ และ $p\text{-value} = 0.016$ ตามลำดับ) อธิบายได้ว่าอายุซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีความแตกต่างในเรื่องความคิดเห็นและพฤติกรรม วัยผู้ใหญ่ตอนต้นจะอยู่ในช่วงอายุ 20-40 ปี ช่วงนี้อายุบุคคลมักจะมีร่างกายแข็งแรง มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี แต่ในช่วงอายุ 40-60 ปี เป็นช่วงอายุที่เริ่มมีความเสื่อมของร่างกายมีผลกระทบต่ออารมณ์ความมุ่งหมายในชีวิตและการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงานและผู้ใกล้ชิด ฉะนั้นการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคที่ต้องอาศัยการประสานงานกับผู้ประกอบการและหน่วยงานหลายภาคส่วนจึงลดลงตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประเชษฐ ศิลาวรรณ (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ส่วนรายได้อธิบายได้ว่าเจ้าหน้าที่ที่มีอายุการทำงานมากขึ้นรายได้หลักที่ได้รับจะมากขึ้นตามลำดับ และอายุมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี ฉะนั้นรายได้จึงมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรีเช่นกัน

3. ปัจจัยด้านภาระงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจะต้องใช้การประสานงานกับผู้ประกอบการในการปฏิบัติงานตามนโยบายเป็นหลัก ในส่วนของภาระงานจะเห็นได้ว่าสัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อประชากรในการศึกษาครั้งนี้เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 78.3 และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนมีจำนวนจำกัด การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและภาระงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแต่ละศูนย์สุขภาพชุมชนจึงคล้ายคลึงกัน ดังนั้นการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจึงไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ราชัน อรุณแสง (2553) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ภาระงานและความสามารถในการบริหารงานกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัด โครงการตำบลอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพจังหวัดตรัง พบว่า ภาระงานไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัด โครงการตำบลอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพจังหวัดตรัง

4. ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานหลายภาคส่วนและผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นหลัก รวมไปถึงต้องมีแผนการและแนวทางการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมของงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์ที่ดี ดังนั้นความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา แจ่มสว่าง (2548:52-55) ได้ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมตอนปลายที่มีต่อการรณรงค์การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กัน

5. ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน

5.1. บุคลากรหรือกำลังคน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.320$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งนี้ อธิบายได้ว่าปัจจัยการสนับสนุนด้านบุคลากรซึ่ง

เป็นปัจจัยหนึ่งในตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งมีความสามารถในการแรงงาน และกำลังสมองในการประกอบกิจการงานของหน่วยงานนั้น องค์ประกอบด้านกำลังคนจึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อมรศักดิ์ โพธิ์อำ (2548: 89-90) ศึกษาปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านกำลังคนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิษณุโลกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.2. งบประมาณ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.291$, $p\text{-value} = 0.002$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าปัจจัยการสนับสนุนด้านงบประมาณซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารเพื่อเป็นกำลังแก่กำลังคนที่มีความสามารถ และยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ คำนวณต้นทุนในการสำรวจร้านค้าและผู้ประกอบการในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคของศูนย์สุขภาพชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เอมอร บุตรแสงดี (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโดยการประเมินตนเองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า งบประมาณมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานด้านบริการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.3. วัสดุ อุปกรณ์หรือสิ่งของ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.418$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าปัจจัยการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามแผน และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในเรื่องของอาหารปลอดภัยจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ในการตรวจสอบปนเปื้อน ซึ่งถ้าขาดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ก็ไม่สามารถปฏิบัติไปถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพงษ์ ดามาพงษ์ (2549: 88-89) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดชัยภูมิที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

5.4. การบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.540$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งนี้อธิบายได้ว่าปัจจัยการสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดทิศทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมทรง กล้าหาญ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอนามัยแม่และเด็กของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนจากองค์กรด้านการสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอนามัยแม่และเด็กของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. ปัจจัยแรงจูงใจ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.457$, $p\text{-value} < 0.001$) ทั้งในด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน ($r = 0.455$, $p\text{-value} < 0.001$ และ $r = 0.430$, $p\text{-value} < 0.001$ ตามลำดับ) อธิบายได้ว่าแรงจูงใจ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงเพื่อจูงใจให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชอบและรักที่จะปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในศูนย์สุขภาพชุมชนให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑาทิพย์ อุดคณทิ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสถาน

อนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกมีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสถานอนามัยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้แก่ ปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจและระดับการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 อธิบายได้ว่า การปฏิบัติงานขององค์กรต้องอาศัยทรัพยากรสนับสนุนการปฏิบัติงาน ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของและการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Griffin, Ricky W., 1993) ส่วนแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่เพิ่มพฤติกรรมการกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยจูงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ช่วยให้คนมีสติปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างมีเหตุผล มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นปัจจัยการสนับสนุนการปฏิบัติงาน ปัจจัยแรงจูงใจและระดับการศึกษาจึงเป็นตัวกำหนดแนวโน้มการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดจันทบุรี

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดจันทบุรี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่าด้านการปฏิบัติงานโครงการอาหารปลอดภัยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายเกี่ยวกับโครงการอาหารปลอดภัยเป็นนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุขซึ่งมีการเก็บตัวชี้วัดทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคในทุกกิจกรรมมีระดับการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรีจึงควรมีการผลักดันนโยบายการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคในทุกกิจกรรมเป็นตัวชี้วัดในระดับอำเภอ และจัดทำแผนงาน แนวทางในการปฏิบัติงานและการติดตามปัญหาอย่างชัดเจน ซึ่งจากปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภค เสนอมา พบว่าผู้ประกอบการและผู้บริโภคขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งในส่วนนี้ กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับผู้ประกอบการ ร้านค้าและผู้นำชุมชนโดยให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเป็นวิทยากรประจำกลุ่ม เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน แนวทางปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพแบบบูรณาการ

2. จากการศึกษาภาระงาน พบว่า สัดส่วนเจ้าหน้าที่ต่อประชากรมากกว่า 1:1,250 (ตามเกณฑ์มาตรฐาน) ร้อยละ 21.70 จึงควรมีการฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านหรือผู้นำชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อทดแทนการขาดของเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชน

3. จากการศึกษา ปัจจัยสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านและรายข้อพบว่า ในเรื่องของงบประมาณที่สนับสนุนเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ การอบรมชี้แจงในกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับต่ำ รวมไปถึงความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการใช้งานอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุขอำเภอจึงควรมีการประชุมเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนมีการวางแผนร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคในพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์อย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพระดับตำบล

4. จากการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านพบว่าในเรื่องของเงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับจากการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคมีคะแนน

เจ็ลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติงานคุ้มครองผู้บริโภคให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและมีการนำผลของการปฏิบัติงานมาพิจารณาในเรื่องของวามดีความชอบรวมถึงการเลื่อนขั้นเงินเดือน

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข (2550) *แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- จุฑาทิพย์ อุดคณที (2550) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในสถานีนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(บริหารสาธารณสุข) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ณัฐพงศ์ คามพงษ์ (2549) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดชัยภูมิ" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ดุสิต สุจิรารัตน์ (2550) *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for WINDOWS เล่มที่ 2* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร เจริญดีการพิมพ์
- บุริดา ปิ่นทอง (2551) "ประสิทธิผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กลุ่มสารนิเทศและงานร้องเรียน กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (2552-2553) *ข่าวเพื่อสื่อมวลชน 2552-2553*, (ตุลาคม 2552 – มีนาคม 2553)
- ราชน อรุณแสง (2553) "ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ภาระงานและความสามารถในการบริหารงานของ หัวหน้าสถานีนามัยกับผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามตัวชี้วัด โครงการตำบลอยู่ดีมีสุขด้านสุขภาพ จังหวัดตรัง" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(บริหารสาธารณสุข) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิทยา กุลสมบูรณ์ และ วรรณศรี วิริยานุภาพ (2550) *การคุ้มครองผู้บริโภค* กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- วาสนา แฉ่งสว่าง (2548) "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนมัธยมปลายที่มีต่อการณรงค์การใช้ถุงยางอนามัย เพื่อป้องกันโรคเอดส์ในอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี" การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท สาขาสถิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (2550) *แผนพัฒนาการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)* กรุงเทพมหานคร กระทรวงสาธารณสุข
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี (2552) *สรุปผลการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของจังหวัดจันทบุรี ปีงบประมาณ 2552* กรกฎาคม 2552 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค
- สมทรง กล้าหาญ (2550) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอนามัยแม่และเด็กของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานีนามัย จังหวัดสุพรรณบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต(บริหารสาธารณสุข) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อมรศักดิ์ โพธิ์อำ (2548) "ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสร้างสุขภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชนจังหวัดพิษณุโลก" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เอมอร บุตรแสงดี (2547) "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโดยการประเมินตนเองของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Griffin, Ricky W. (1993) *Management*. Boston: Houghton Mifflin chits.

Schermerhorn, Hunt, Osborn. (2008) *Organizational Behavior 10/E*. Execitove Publisher: Don Fowley Copyright 2008 by John Wiley & Son.

Schermerhorn. (2008) *Management 9 e*. Associate Publisher Judith R: Joseph.

Warren R. Plunkett, Raymond F. Attner & Gemmy S. Allen. (2008) *Management: Meeting and Exceeding Customer Expectations 10th ed*. United States of America: Thomson Higher Education.